

Langlopend Kerstavondpad

Met stallantaarns in de hand naar de nachtmis

Foto Willem van Leuveren

Aanstaande zaterdag organiseert Platteland Anders een wandeling over het Kerstavondpad. Het pad loopt van de Renessersteeg naar de Halfuursboom aan De Haar en van daar verder naar boerderij Groot Schaik. Die mooie wandeling zo vlak voor Kerst is inmiddels een traditie geworden. Honderden jaren geleden liepen bewoners van het buitengebied over hetzelfde voetpad naar de nachtmis op kerstavond.

Geschiedenis

Het Kerstavondpad is een van de zeven voetpaden rond Scherpenzeel die in de Wegenlijger van 1866 wordt beschreven. Totdat er verharde wegen vlakbij en vaak evenwijdig aan de paden worden aangelegd, zijn voetpaden de belangrijkste verbindingen tussen het buitengebied en het dorp. Die paden lopen vaak over de grond van diverse eigenaren die onderhoudsplichtig zijn en recht van overpad aan de voetgangers moeten verlenen.

Het Kerstavondpad is op de kadastrale kaart van 1832 ingetekend en heet in 1866 nog Rijweg zonder Naam. Tussen De Haar en het Kerstavondpad is in 1929 nog een heideveld. Maar de geschiedenis van het pad gaat veel verder terug. Het Kerstavondpad maakt volgens de beschrijving in de Wegenlijger deel uit van het Voetpad naar De Glinthorst waarmee wordt verwezen naar een allang verdwenen middeleeuws kasteeltje.

De tocht over de heide naar het dorp via het Kerstavondpad werd zeker 's winters zelden gemaakt bij avond of nacht. Eén avond per jaar vormt hierop een uitzondering. De bewoners van Kolschoten, Huigenbosch en andere boerderijen begeven zich met stallantaarns in de hand naar de nachtmis op kerstavond. Vanaf de Halfuursboom is het nog dertig minuten lopen naar de kerk. Een indrukwekkende belevenis die door leeft in de naam die het pad vermoedelijk aan deze voettocht

heeft te danken.

Langs het pad staan oude beuken met inscripties die laten zien dat de bomen er al meer dan honderd jaar staan. Naast stille getuigen van de geschiedenis, zijn er ook gebeurtenissen die vertellen over de historie van het Kerstavondpad. Bij boer Werkman, die vlak naast het Kerstavondpad woont, nemen de Duitsers in de oorlog een koe mee. Ze lopen met het dier over het pad richting Renessersteeg en moeten over het bruggetje. De koe weigert daarover heen te gaan en het beest staat 's morgens weer bij Werkman. Ongeveer vijfendertig jaar geleden vlucht een beruchte crimineel uit Den Haag bij een achtervolging na een bankoverval het Kerstavondpad op waar hij zichzelf vast rijdt en kan worden opgepakt.

Renovatie

Door achterstallig onderhoud wordt het Kerstavondpad door de jaren heen steeds minder goed begaanbaar. Op initiatief van Gerrit van de Peut spreken landbouworganisaties begin jaren negentig over de staat waarin het pad zich bevindt. Overleg met het rentmeesterskantoor 't Schoutenhuis, dat het dagelijks beheer van Landgoed Scherpenzeel uitvoert, resulteert in het besluit tot renovatie van het pad. Dick Geurts en Gerrit v.d. Peut informeren aanwonenden over de plannen. De reacties zijn positief en een hele groep mensen die vooral in de buurt van het Kerstavondpad woont, is direct bereid mee te werken. Het is overigens niet de eerste keer dat het Kerstavondpad een grondige opknabbeurt krijgt. In 1931 verbetert 'Rijwielpadvereniging West-Veluwe' de begaanbaarheid. In 1993 gaat een groep enthousiaste vrijwilligers het pad te lijf met een kraan, een schop en verschillende tractoren die door de eigenaren kosteloos voor de werkzaamheden mogen worden ingezet. Daarnaast stellen meerdere bedrijven materialen beschikbaar. Zo worden o.a. bielzen en een wildrooster gratis verkregen. Onder deskundige leiding van 't Schoutenhuis snoeien de vrijwilligers de struiken en sta-in-de-wegs worden helemaal verwijderd. Het bruggetje krijgt weer leuningen van boomstammetjes. Gezamenlijk steken de achttien noeste werkers driehonderd uur in het project.

Halfuursboom

Op 18 september 1993 fietst burgemeester De Korte met zijn gevolg naar de Halfuursboom aan De Haar waar de groep wordt opgewacht door de eigenaresse van het Kerstavondpad mevrouw Benudine Feber-Swellengrebel en haar echtgenoot omringd door buurtbewoners. Met het onthullen van een gedenkbordje opent de burgemeester het herboren Kerstavondpad. Helaas heeft de oude Halfuursboom de tand des tijds niet doorstaan en is na een lang leven doodgegaan. Willem Werkman die zijn hele leven vlakbij de oude eikenboom heeft gewoond, zegt in 1984 dat de boom dan al minstens tweehonderd jaar oud moet zijn. Op initiatief van Dick Geurts en zijn zoon Jaco is op 5 december 2012 een nieuwe Halfuursboom op de plek van de oude geplant door Wes Werkman, kleinzoon van Willem Werkman, in het bijzijn van vele belangstellenden onder wie burgemeester Colijn.

Als u zaterdag over het fraaie pad wandelt en de Halfuursboom passeert, denkt u dan nog eens aan allen die hier in het verleden met een lantaarn op weg waren naar de kerk en aan degenen die het mogelijk hebben gemaakt dat het Kerstavondpad na eeuwen nog steeds toegankelijk is. Oud-Scherpenzeel wenst u een fijne wandeling toe.

December 2017

